

Žilinský samosprávny kraj ocenil Dr. Geráta

Čadca (jún 2021) - Krajská samospráva už 10 rokov udeľuje Cenu a Pamätnú plaketu Žilinského samosprávneho kraja nominovaným výnimočným osobnostiam z oblasti kultúry, športu, vedy či občianskej sféry, ktorí svojou prácou ovplyvnili životy ľudí vo svojom okolí, alebo ktorí sa zaslúžili o reprezentovanie kraja doma či v zahraničí. Nominácie posielala verejnosť, poslanci, ale i združenia a inštitúcie a výber laureátov schvaľuje i krajské zastupiteľstvo. Kysucká knižnica v Čadci nominovala na ocenenie osobnosť, ktorej meno je spojené s kultúrnou obcou Kysúc i za jej hranicami celé desaťročia - PhDr. Rudolfa Geráta. Sieň slávy rozšíril a najvyššie krajské ocenenie Cenu ŽSK za rok 2020 si osobne prevzal z rúk predsedníčky Eriky Jurinovej pán Rudolf Gerát, v sobotu 19. júna 2020 v Slovenskom komornom divadle v Martine.

Desiaty ročník slávnostného ceremoniálu sa mal pôvodne uskutočniť tradične v závere roka 2020, avšak pre prísne protipandemické opatrenia bol niekoľkokrát odložený. „Som nesmierne rada, že sme nakoniec dostali príležitosť osobne zablahoželať všetkým nominovaným osobnostiam predošlého roka. Tento večer je oslavou ich celoživotnej práce a úspechov, ktoré sme si jednoznačne chceli uctiť mimo virtuálneho priestoru,“ povedala predsedníčka kraja Erika Jurinová.

PhDr. Rudolf Gerát je nestorom a neoddeliteľnou súčasťou rozvoja kultúry na Kysuciach. Celý svoj produktívny život zasvätil budovaniu regionálnej kultúry a ochrane prírody. Spolu s kolektívom nadšencov sa sústredil na postupné vybudovanie organizačnej a materiálnej základne kultúry v regióne Kysuce, ktorá v tom čase zaostávala za ostatnými okresmi.

Narodil sa 3. októbra 1932 v Skalitom. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Žiline a v Čadci, v roku 1967 študoval na FFUK v Bratislave odbor výchova a vzdelávanie dospelých a končil na Univerzite Karlovej v Prahe v roku 1979. V rokoch 1957 – 1960 pracoval ako inšpektor kultúry na Okresnom národnom výbore v Čadci, v rokoch 1967 – 1980 bol vedúcim odboru kultúry Okresného národného výboru v Čadci. Počas jeho pôsobenia vzniklo *Kysucké múzeum* (1972), *Múzeum kysuckej dediny* (1974), *Kysucká galéria* (1981) a *Experimentálna knižnica v Čadci* (1983). Pôsobil pri založení *Palárikovej Rakovej* (1968), *Beskydských slávností* (1968), *Jašíkovej Turzovky* (neskôr Jašíkových Kysúc, 1969) i *Etnofilmu* (1980). V rokoch 1981 – 1996 bol riaditeľom Kysuckej galérie v Ošadnici a Čadci.

Celý život je aktívne publicisticky činný najmä v oblasti kultúrnej a ekologickej publicistiky. Venuje sa výskumu kultúrnej minulosti i súčasnosti rodných Kysúc. Je autorom publikácie: *Vzdelávacie súťaže mládeže* (1967) a spoluautorom publikácií: *20 rokov slobodných Kysúc* (1965), monografie *Kysuce* (1980), monografie *Skalité* (2005), *Čadca a okolie – stať o školstve a kultúre* (1981), *Ochrana prírody a životného prostredia* (1984), *Kysucké premeny* (1987), *Príroda Kysúc a jej ochrana* (1987), *Čadca a okolie* (1998), *Kysucká encyklopédia* (pod jeho vedením 6 zväzkov) – *Dedičstvo dedov* (1996), *Pamätnica obcí Riečnica a Harvelka* (1999) a *Pamäť Kysúc* (2003). V roku 2013 vydal reprezentačnú publikáciu o slovenskej prírode *Zleteli orly z Tatry* s fotografiami Jaroslava Veličku. Publikácia

Ochrana prírody na Kysuciach s podnázvom *Spomienky pamätníka*, ktorú vydal v roku 2017, prezentuje záslužnú činnosť ochrancov prírody na Kysuciach. Vo svojej najnovšej knihe s názvom *Kto sadil, kto sial* s podtitulom *Polstoročie kultúry na Kysuciach* (2020) si zaspomínal na začiatky kultúrneho rozvoja Kysúc pred polstoročím a na jeho postupné rozvíjanie vďaka zanietým kultúrnym a osvetovým pracovníkom. Redigoval encyklopedický slovník *Kysuce a Kysučania* (2004). Za dlhoročnú publicistiku dvakrát získal ocenenie Zväzu slovenských novinárov.

Okrem aktivít v kultúrnej a spoločenskej oblasti sa aktívne už vyše 30 rokov zapája do ochranárskeho a ekologického hnutia. Angažuje sa v environmentálnom hnutí – od roku 1984 je predsedom regionálnej organizácie SZOPK. Podieľal sa na úspešných projektoch: *Priezračná Kysuca*, *Beskydská studnička*, *Aleja novorodencov v Čadci*. V spolupráci so školami zorganizoval mnohé vzdelávacie aktivity a súťaže pre mládež: *Poklady Kysúc*, *Stromy – pamätníky*, *Anglický park na Kysuciach* a iné. V roku 1993, po rozdelení čs. federácie, začal spolu s ochranármi v susednej Českej a Poľskej republike organizovať stretnutia na strete hraníc troch štátov medzi obcami Čierne pri Čadci, Jaworzynka a Hřčava, z ktorých sa postupne vyvinulo medzinárodné centrum každoročných športových a ochranárskych aktivít. Pripravil rad seminárov k aktuálnym otázkam o ochrane životného prostredia na Kysuciach, o ochrane ovzdušia, vodných tokov a o trvalom udržateľnom hospodárení v lesoch. Od roku 1990 pracoval v komisii životného prostredia mestského zastupiteľstva v Čadci, z toho 8 rokov bol jej predsedom. Je jedným z iniciátorov záchrany kostola v zátopovej oblasti vodárenskej nádrže Nová Bystrica. Kostol, pôvodne určený na demoláciu, je dnes – aj zásluhou Dr. Geráta – kultúrnou pamiatkou.

PhDr. Rudolf Gerát celý svoj produktívny život zasvätil budovaniu regionálnej kultúry a ochrane prírody Kysúc. Získal viaceré ocenenia: *Zaslúžilý pracovník kultúry* (1977), *Cena ministra životného prostredia* (2006), *Osobnosť Kysúc* (2006), *Cena mesta Čadca* (2016).

Blahoželáme Dr. Gerátovi k vzácnemu oceneniu a do ďalšieho života mu úprimne prajeme veľa pevného zdravia, šťastia, radosti a spokojnosti v kruhu svojich najbližších.

PhDr. Janka Bírová
Kysucká knižnica v Čadci
Ul. 17. novembra 1258
022 01 Čadca
LATITUDE 49°26'12,154"N
LONGITUDE 18°47'5,862"E

